

Voorwoord

In dit aan het architectenrecht gewijde deel vindt een behandeling plaats van de bouwsomlimiet, de voortijdige beëindiging van de aan een architect verleende opdracht en het auteursrecht van de architect. Met deze onderwerpen is de in Deel 8 begonnen behandeling van het architectenrecht afgesloten.¹

Ook voor dit deel heb ik een beroep kunnen doen op de medewerking van mevr. mr. A.A.M. Evers, juridisch medewerkster bij de BNA.

In volgende delen zal de behandeling van het *aannemingsrecht*, waaraan de Delen 1 tot en met 7 reeds zijn gewijd, worden voortgezet.

Wassenaar, november 1988
M.A. van Wijngaarden

Voorwoord bij de tweede druk van de Delen 7 tot en met 10 Bouwrecht (nieuwe opzet)

Het recht dat de verhouding beheerst tussen een adviseur en een opdrachtgever is onderwerp van de Delen 7 tot en met 10 van deze Serie. Voor deze verhouding is de DNR 2011 (2005) in het leven geroepen die, zo is mijn indruk althans, in al dan niet gewijzigde vorm in het overgrote deel van de gevallen van adviesopdrachten van toepassing is.

Het gaat in deze delen met name om wat de rechtspraak ons leert voor de dagelijkse praktijk en daarnaast, ik zou menen in de tweede plaats, voor de praktijk die minder dagelijks is, namelijk wanneer iets niet goed gaat. Aan de hand van de bijeengebrachte rechtspraak krijgt de gebruiker van deze delen een goed beeld van wat van de partijen bij een adviesovereenkomst wordt verwacht.

Zo krijgt de lezer gevoel bij de eis dat met regelgeving rekening moet worden gehouden, wat een toerekenbare tekortkoming is, wanneer en hoe een ingebrekestelling uitgebracht moet worden, wat wel en niet een ongeoorloofde verveelvuldiging van een ontwerp is etc. Rechtspraak laat de adviseur en de opdrachtgever zien wat gewenst gedrag is en wat niet gewenst gedrag is.

1. De lezer zij erop geattendeerd dat door de nieuwe opzet van de delen gewijd aan het adviseursrecht, de onderwerpverdeling niet meer helemaal gelijk is aan de oorspronkelijke opzet. Dit voorwoord van Van Wijngaarden komt uit Deel 11 oude opzet. De inhoud van dat deel is thans opgenomen voor wat betreft de bouwsomlimiet in Deel 8 en 9, de opzegging in Deel 9 en het auteursrecht in Deel 10.

Bij het maken van de keuze van de opgenomen rechtspraak heb ik me bij deze delen dan ook met name laten leiden door wat de adviseur en de opdrachtgever van een adviesopdracht aan deze delen concreet kunnen hebben. De Serie is in het algemeen vooral in gebruik bij bouwrechtprofessionals, maar juist om een idee te hebben wat met de DNR 2011 (2005) bedoeld wordt, en waarvoor adviseurs ‘tekenen’, is het mijn stellige overtuiging dat deze delen ook met enige regelmaat opengeslagen zouden moeten worden door de adviseurs en de opdrachtgever.

Ik hoop dan ook van harte dat de delen die in dit najaar verschijnen hun weg niet alleen naar de burelen van de juristen zullen vinden, maar ook naar de adviesbureaus en dat de talloze voorbeelden helpen nog beter te presteren.

Mijn dank gaat uit naar Annemieke van Garling die zeer nauwgezet alles heeft nagelezen en gecorrigeerd.

Het rechtspraakonderzoek is medio september 2024 afgesloten.

's-Gravenhage, september 2024

M.A.B. Chao-Duivis

Aanwijzingen bij het gebruik van deze serie

De opgenomen uitspraken zijn vrijwel allemaal gepubliceerd op de websites van de Raad van Arbitrage voor de Bouw (<https://www.raadvanarbitrage.info/>) en van de rechtspraak van de overheidsrechter (www.rechtspraak.nl).

De uitspraken die in dit boek zijn verwerkt, bestaan zo veel mogelijk uit letterlijke citaten; voor oudere uitspraken is dat niet altijd het geval en gaat het om samenvattingen. Schrijver dezes heeft zich de vrijheid veroorloofd een enkele keer, wanneer er sprake is van een hinderlijke typefout of een woord dat dubbel gebruikt wordt, de citaten te verbeteren.

Een enkele keer is een deel van een uitspraak meer dan één keer opgenomen, omdat het paste bij meer dan één onderwerp en het mogelijk als een gemis beschouwd zou kunnen worden indien de uitspraak slechts op één plaats zou zijn opgenomen.

Hoofdstuk 1

Rechten van de adviseur op het advies

- 1.1 Inleiding
- 1.2 Het auteursrecht van de architect in de Auteurswet
- 1.3 De regeling in de DNR 2011 (2005)
- 1.4 De regeling in de SR 1997
- 1.5 De regeling in de RVOI 2001 (1998)

1.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden eerst die artikelen van de Auteurswet (Aw) vermeld, die voor de adviseur (de Aw spreekt van architect) het meest van belang zijn.

De DNR 2011 (2005) en de SR 1997 bevatten eveneens bepalingen betreffende het auteursrecht die ontleend zijn aan de Aw. Daarnaast bevat de DNR 2011 (2005) in navolging van de RVOI 2001 bepalingen die op andere vormen van intellectuele eigendom betrekking hebben.² In de algemene voorwaarden zijn ook bepalingen opgenomen betreffende het auteursrecht voor de situatie na opzegging van de opdracht. Die bepalingen zijn opgenomen in Deel 9, bij het deel gewijd aan de opzegging.

De 'Gedragsregels', waaraan georganiseerde architecten gebonden zijn, geven ook ondersteuning aan het auteursrecht van de architect. De hierop betrekking hebbende tuchtrechtspraak, die zich afspeelt tussen *architecten onderling*, is in beginsel opgenomen in Deel 7.

1.2 Het auteursrecht van de architect in de Auteurswet

Het in art. 1 Aw omschreven auteursrecht ('het uitsluitend recht van de maker van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst, of van diens rechtverkrijgenden, om dit openbaar te maken en te verveelvoudigen, behoudens de beperkingen, bij de wet gesteld') heeft óók betrekking op de scheppingen van de architect.

2. Zie voor bespreking van deze regelingen o.a. A.M. Ubink, 'Tijd voor herziening van de DNR 2011', TBR 2024/41, p. 297 e.v.; S. van Gulijk, jaarrede VBR 2021, 'De nieuwe kleren van de architect: over de (her)waardering van zijn positie in het toekomstige bouwproces', TBR 2022/24, p. 166 e.v.; E.M. Bruggeman en J.R. Hoogendoorn, 'Digitalisering in het ontwerp- en bouwproces: het ei van Columbus en de ontdekking van een nieuwe wereld voor bouwrechtjuristen. Een eerste verkenning van de bescherming van BIM-modellen onder het IE-recht', TBR 2021/117, p. 953 e.v.; zie voor het auteursrecht in het kader van het werken met BIM, E.M. Bruggeman, *Handboek Juridische aspecten van werken met BIM*, Hoofdstuk 16, Den Haag: Instituut voor Bouwrecht 2020; K. van der Hoeven, 'De dinosaurus in de bouwkunst, Overpeinzingen over architecten en auteursrecht bij het afscheid van Monika Chao-Duivis', TBR 2020/68, p. 461 e.v.

Hierna worden uitsluitend die artikelen van de Aw genoemd, die voor de architect het meest van belang zijn. De wettekst, zoals deze gold ten tijde van het gereedmaken van dit boek (december 2024), wordt weergegeven.³ Voor de oudere wetteksten raadplege men de vorige drukken.

Werken waarop auteursrecht bestaat

Art. 10 lid 1 aanhef en onder 6° en 8° Aw:

Onder werken van letterkunde, wetenschap of kunst verstaat deze wet:

(...)

6°. teeken-, schilder-, bouw- en beeldhouwwerken, lithografieën, graveer- of andere plaatwerken;

(...)

8°. ontwerpen, schetsen en plastische werken, betrekkelijk tot de bouwkunde, de aardrijkskunde, de plaatsbeschrijving of andere wetenschappen.

Omtrent het *openbaar maken* van een werk bepaalt art. 12 lid 1 aanhef en onder 1° Aw:

Onder de openbaarmaking van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt mede verstaan:

1°. de openbaarmaking van eene verveelvoudiging van het geheel of een gedeelte van het werk;

Het *verveelvoudigen* van een werk is geregeld in art. 13 en 14 Aw.

Art. 13 Aw

Onder de verveelvoudiging van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt mede verstaan de vertaling, de muziekschikking, de verfilming of tooneelbewerking en in het algemeen iedere geheele of gedeeltelijke bewerking of nabootsing in gewijzigden vorm, welke niet als een nieuw, oorspronkelijk werk moet worden aangemerkt.

Art. 14 Aw

Onder het verveelvoudigen van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt mede verstaan het vastleggen van dat werk of een gedeelte daarvan op enig voorwerp dat bestemd is om een werk ten gehore te brengen of te vertonen.

Art. 15a Aw betreft het citaatrecht en luidt als volgt:

1. Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd het citeren uit een werk in een aankondiging, beoordeling, polemiek of wetenschappelijke verhandeling of voor een uiting met een vergelijkbaar doel mits:
 - 1°. het werk waaruit geciteerd wordt rechtmatig openbaar gemaakt is;
 - 2°. het citeren in overeenstemming is met hetgeen naar de regels van het maatschappelijk verkeer redelijkerwijs geoorloofd is en aantal en omvang der geciteerde gedeelten door het te bereiken doel zijn gerechtvaardigd;

3. De teksten zijn overgenomen van www.overheid.nl, laatstelijk geraadpleegd op 3 december 2024.

- 3°. artikel 25 in acht wordt genomen; en
 - 4°. voor zover redelijkerwijs mogelijk, de bron, waaronder de naam van de maker, op duidelijke wijze wordt vermeld.
2. Onder citeren wordt in dit artikel mede begrepen het citeren in de vorm van persoverzichten uit in een dag-, nieuws- of weekblad of tijdschrift verschenen artikelen.
 3. Dit artikel is mede van toepassing op het citeren in een andere taal dan de oorspronkelijke.

Art. 16 Aw

1. Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd de verveelvoudiging of openbaarmaking van gedeelten ervan uitsluitend ter toelichting bij het onderwijs, voor zover dit door het beoogde, niet-commerciële doel wordt gerechtvaardigd, mits:
 - 1°. het werk waaruit is overgenomen rechtmatig openbaar gemaakt is;
 - 2°. het overnemen in overeenstemming is met hetgeen naar de regels van het maatschappelijk verkeer redelijkerwijs geoorloofd is;
 - 3°. artikel 25 in acht wordt genomen;
 - 4°. voor zover redelijkerwijs mogelijk, de bron, waaronder de naam van de maker, op duidelijke wijze wordt vermeld; en
 - 5°. aan de maker of zijn rechtverkrijgenden een billijke vergoeding wordt betaald.
2. Waar het geldt een kort werk of een werk als bedoeld in artikel 10, eerste lid onder 6°, onder 9°. of onder 11°. mag voor hetzelfde doel en onder dezelfde voorwaarden het gehele werk worden overgenomen.
3. Waar het het overnemen in een compilatiewerk betreft, mag van dezelfde maker niet meer worden overgenomen dan enkele korte werken of korte gedeelten van zijn werken, en waar het geldt werken als bedoeld in artikel 10, eerste lid onder 6°, onder 9°. of onder 11°. niet meer dan enkele van die werken en in zodanige verveelvoudiging, dat deze door haar grootte of door de werkwijze, volgens welke zij vervaardigd is, een duidelijk verschil vertoont met het oorspronkelijke met dien verstande, dat wanneer van deze werken er twee of meer verenigd openbaar zijn gemaakt, die verveelvoudiging slechts ten aanzien van een daarvan geoorloofd is.
4. De bepalingen van dit artikel zijn mede van toepassing ten aanzien van het overnemen in een andere taal dan de oorspronkelijke.
5. Wij behouden Ons voor bij algemene maatregel van bestuur regelen te stellen omtrent een overeenkomstig het eerste lid onder a, 5°. en onder b, 5°. te betalen billijke vergoeding alsmede nader te bepalen wat in het derde lid is te verstaan onder "enkele korte werken of korte gedeelten van zijn werken."

Art. 16a Aw

Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd een korte opname, weergave en mededeling ervan in het openbaar in een foto-, film-, radio- of televisiereportage voor zover zulks voor het behoorlijk weergeven van de actuele gebeurtenis welke het onderwerp der reportage uitmaakt, gerechtvaardigd is en mits, voor zover redelijkerwijs mogelijk, de bron, waaronder de naam van de maker, duidelijk wordt vermeld.

Art. 16b Aw

1. Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd de verveelvoudiging welke beperkt blijft tot enkele exemplaren en welke uitsluitend dient tot eigen oefening, studie of gebruik van de natuurlijke persoon die zonder direct of indirect commercieel oogmerk de verveelvoudiging vervaardigt of tot het verveelvoudigen uitsluitend ten behoeve van zichzelf opdracht geeft.

2. Waar het geldt een dag-, nieuws- of weekblad of een tijdschrift of een boek of de partituur of de partijen van een muziekwerk en de in die werken opgenomen andere werken, blijft die verveelvoudiging bovendien beperkt tot een klein gedeelte van het werk, behalve indien het betreft:
 - a. werken, waarvan naar redelijkerwijs mag worden aangenomen geen nieuwe exemplaren tegen betaling, in welke vorm ook, aan derden ter beschikking zullen worden gesteld;
 - b. in een dag-, nieuws- of weekblad of tijdschrift verschenen korte artikelen, berichten of andere stukken.
3. Waar het geldt een werk, als bedoeld bij artikel 10, eerste lid, onder 6°, moet de verveelvoudiging door haar grootte of door de werkwijze, volgens welke zij vervaardigd is, een duidelijk verschil vertonen met het oorspronkelijke werk.
4. Indien een ingevolge dit artikel toegelaten verveelvoudiging heeft plaatsgevonden, mogen de vervaardigde exemplaren niet zonder toestemming van de maker of zijn rechtverkrijgenden aan derden worden afgegeven, tenzij de afgifte geschiedt ten behoeve van een rechterlijke of bestuurlijke procedure.
5. Bij algemene maatregel van bestuur kan worden bepaald dat voor de verveelvoudiging, bedoeld in het eerste lid, ten behoeve van de maker of diens rechtverkrijgenden een billijke vergoeding is verschuldigd. Daarbij kunnen nadere regelen worden gegeven en voorwaarden worden gesteld.
6. Dit artikel is niet van toepassing op het reproduceren, bedoeld in artikel 16c, noch op het nabouwen van bouwwerken.

Art. 18 Aw

Als inbreuk op het auteursrecht op een werk als bedoeld in artikel 10, eerste lid, onder 6°, of op een werk, betrekkelijk tot de bouwkunde als bedoeld in artikel 10, eerste lid, onder 8°, dat is gemaakt om permanent in openbare plaatsen te worden geplaatst, wordt niet beschouwd de verveelvoudiging of openbaarmaking van afbeeldingen van het werk zoals het zich aldaar bevindt. Waar het betreft het overnemen in een compilatiewerk, mag van dezelfde maker niet meer worden overgenomen dan enkele van zijn werken.

Art. 25 Aw

1. De maker van een werk heeft, zelfs nadat hij zijn auteursrecht heeft overgedragen, de volgende rechten:
 - a. het recht zich te verzetten tegen openbaarmaking van het werk zonder vermelding van zijn naam of andere aanduiding als maker, tenzij het verzet zou zijn in strijd met de redelijkheid;
 - b. het recht zich te verzetten tegen de openbaarmaking van het werk onder een andere naam dan de zijne, alsmede tegen het aanbrengen van enige wijziging in de benaming van het werk of in de aanduiding van de maker, voor zover deze op of in het werk voorkomen, dan wel in verband daarmee zijn openbaar gemaakt;
 - c. het recht zich te verzetten tegen elke andere wijziging in het werk, tenzij deze wijziging van zodanige aard is, dat het verzet zou zijn in strijd met de redelijkheid;
 - d. het recht zich te verzetten tegen elke misvorming, verminking of andere aantasting van het werk, welke nadeel zou kunnen toebrengen aan de eer of de naam van de maker of aan zijn waarde in deze hoedanigheid.
2. De in het eerste lid genoemde rechten komen, na het overlijden van de maker tot aan het vervallen van het auteursrecht, toe aan de door de maker bij uiterste wilsbeschikking aangewezenen.
3. Van het recht, in het eerste lid, onder a genoemd kan afstand worden gedaan. Van de rechten onder b en c genoemd kan afstand worden gedaan voor zover het wijzigingen in het werk of in de benaming daarvan betreft.
4. Heeft de maker van het werk het auteursrecht overgedragen dan blijft hij bevoegd in het werk zodanige wijzigingen aan te brengen als hem naar de regels van het maatschappelijk verkeer te goeder trouw vrijstaan. Zolang het auteursrecht voortduurt

komt gelijke bevoegdheid toe aan de door de maker bij uiterste wilsbeschikking aangewezen, als redelijkerwijs aannemelijk is, dat ook de maker die wijzigingen zou hebben goedgekeurd.

Ten slotte de *duur* van het auteursrecht: art. 37-39 Aw.

Art. 37 Aw

1. Het auteursrecht vervalt door verloop van 70 jaren, te rekenen van de 1e januari van het jaar, volgende op het sterfjaar van de maker.
2. De duur van een gemeenschappelijk auteursrecht op een zelfde werk, aan twee of meer personen als gezamenlijke makers daarvan toekomende, wordt berekend van de 1e januari van het jaar, volgende op het sterfjaar van de langstlevende hunner.

Art. 38 Aw

1. Het auteursrecht op een werk, ten aanzien waarvan de maker niet is aangeduid of niet op zodanige wijze dat zijn identiteit buiten twijfel staat, vervalt door verloop van 70 jaren, te rekenen van de 1e januari van het jaar, volgende op dat, waarin de eerste openbaarmaking van het werk rechtmatig heeft plaatsgehad.
2. Hetzelfde geldt ten aanzien van werken, waarvan een openbare instelling, een vereniging, stichting of vennootschap als maker wordt aangemerkt, tenzij de natuurlijke persoon, die het werk heeft gemaakt, als zodanig is aangeduid op of in exemplaren van het werk, die zijn openbaar gemaakt.
3. Indien de maker vóór het verstrijken van de in het eerste lid genoemde termijn zijn identiteit openbaart, zal de duur van het auteursrecht op dat werk worden berekend naar de bepalingen van artikel 37.

Art. 39 Aw

Voor werken, waarvan de duur van het auteursrecht niet wordt berekend naar de bepalingen van artikel 37 en die niet binnen 70 jaren na hun totstandkoming op rechtmatige wijze zijn openbaar gemaakt, vervalt het auteursrecht.

1.3 De regeling in de DNR 2011 (2005)

In de DNR 2011 (2005) zijn bepalingen omtrent de intellectuele eigendom opgenomen die grotendeels een herhaling van de betreffende wetteksten zijn. Deze zijn hierna opgenomen. Voorts bevat de DNR 2011 (2005) bepalingen omtrent het auteursrecht voor het geval van opzegging van de opdracht. Die bepalingen zijn opgenomen in Deel 8.

Art. 46 DNR 2011 (Rechten van de adviseur op het advies) luidt als volgt:

1. De adviseur, of diens rechtverkrijgende(n) heeft het uitsluitend recht tot openbaarmaking, verwezenlijking en verveelvoudiging van zijn ontwerpen, tekeningen, schetsen, foto's en alle andere afbeeldingen van zijn ontwerp, van maquettes en modellen alsmede van alle andere voorwerpen of informatiedragers die van zijn ontwerp een afbeelding of voorstelling vormen, of die zijn bedoeld in de Auteurswet 1912 of in het Beneluxverdrag inzake de intellectuele eigendom inzake merken, tekeningen of modellen.

2. De adviseur behoudt ook nadat hij toestemming heeft verleend tot verwezenlijking, openbaarmaking of verveelvoudiging van zijn werk de volgende rechten:
 - a. het recht zich te verzetten tegen openbaarmaking van het werk zonder vermelding van zijn naam of andere aanduiding als maker, tenzij het verzet in strijd zou zijn met de redelijkheid;
 - b. het recht zich te verzetten tegen de openbaarmaking van het werk onder een andere naam dan de zijne, alsmede tegen het aanbrenge van enige wijziging in de benaming van het werk of in de aanduiding van de maker, voor zover deze op of in het werk voorkomen, dan wel in verband daarmee zijn openbaar gemaakt;
 - c. het recht zich te verzetten tegen elke andere wijziging in het werk, tenzij deze wijziging van zodanige aard is, dat het verzet in strijd zou zijn met de redelijkheid;
 - d. het recht zich te verzetten tegen elke misvorming, verminking of andere aantasting van het werk, welke nadeel zou kunnen toebrengen aan de eer of de goede naam van de maker of aan zijn waarde in deze hoedanigheid.
3. Onverminderd het ter zake bepaalde in de Auteurswet 1912 heeft de adviseur als enige het recht om van het uitwendige en inwendige van een naar zijn ontwerp verwezenlijkt object foto's of andere afbeeldingen te maken en deze te verveelvoudigen en openbaar te maken, doch hij behoeft de toestemming van de opdrachtgever voor het openbaar maken van foto's of andere afbeeldingen die het inwendige van het object tonen na ingebruikneming. Aan zijn toestemming kan de opdrachtgever voorwaarden verbinden.
4. De adviseur geldt in de zin van het Beneluxverdrag inzake de intellectuele eigendom inzake merken, tekeningen of modellen als de ontwerper van de tekeningen en modellen die hij in het kader van de opdracht heeft vervaardigd. De adviseur heeft bij uitsluiting het recht deze tekeningen en modellen te deponeren bij het in dat Verdrag bedoelde Bureau. Het ten aanzien van de rechten van de adviseur op het advies bepaalde is zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing op de aan zo'n depot te ontlene rechten.
 - a. De adviseur is verplicht om naar zijn mening voor octrooiverlening vatbare vindingen, ontstaan tijdens en door de uitvoering van de opdracht, onverwijld onder de aandacht van de opdrachtgever te brengen.
 - b. Indien een zodanige vinding is ontstaan door uitwisseling van kennis tussen de opdrachtgever en de adviseur, heeft de opdrachtgever het recht op zijn naam en voor zijn rekening octrooi op die vinding aan te vragen. De opdrachtgever stelt de adviseur van zijn besluit daartoe onverwijld in kennis. De adviseur is desgevraagd verplicht de opdrachtgever bij de behandeling van de aanvraag assistentie te verlenen. De daaruit voor de adviseur voortvloeiende werkzaamheden zullen in onderling overleg worden vergoed.
 - c. Als de opdrachtgever een octrooi als bedoeld in dit lid verkrijgt, verleent hij om niet aan de adviseur een in beginsel niet overdraagbare licentie op die vinding. Bij concrete toepassing van de licentie zal de adviseur toestemming aan de opdrachtgever vragen, welke toestemming slechts geweigerd kan worden indien de opdrachtgever tegenstrijdige belangen met zijn bedrijf kan aantonen.
 - d. Indien de opdrachtgever van het in dit lid onder b genoemde recht geen gebruik maakt, heeft de adviseur het recht op zijn naam en voor zijn rekening octrooi voor die vinding aan te vragen. De adviseur stelt de opdrachtgever van zijn besluit daartoe onverwijld in kennis.
 - e. Als de adviseur een octrooi als bedoeld in het bepaalde sub d verkrijgt, verleent hij om niet aan de opdrachtgever een in beginsel niet overdraagbare licentie deze vinding in de huidige bedrijfsvoering van de opdrachtgever toe te passen.

De tekst in de versie van 2005 week hier niet ten principale van af:

1. De adviseur, of diens rechtverkrijgende(n) heeft het uitsluitend recht tot openbaarmaking, verwezenlijking en verveelvoudiging van zijn ontwerpen, tekeningen, schetsen, foto's en alle andere afbeeldingen van zijn ontwerp, van maquettes en modellen alsmede van alle andere voorwerpen of informatiedragers, die van zijn ontwerp een

- afbeelding of voorstelling vormen, of die zijn bedoeld in de Auteurswet 1912 of in de Eenvormige Beneluxwet inzake Tekeningen en Modellen.
2. De adviseur behoudt ook nadat hij toestemming heeft verleend tot verwezenlijking, openbaarmaking of veeleenvoudiging van zijn werk de volgende rechten:
 - a. het recht zich te verzetten tegen openbaarmaking van het werk zonder vermelding van zijn naam of andere aanduiding als maker, tenzij het verzet in strijd zou zijn met de redelijkheid;
 - b. het recht zich te verzetten tegen de openbaarmaking van het werk onder een andere naam dan de zijne, alsmede tegen het aanbrenge van enige wijziging in de benaming van het werk of in de aanduiding van de maker, voor zover deze op of in het werk voorkomen, dan wel in verband daarmee zijn openbaar gemaakt;
 - c. het recht zich te verzetten tegen elke andere wijziging in het werk, tenzij deze wijziging van zodanige aard is, dat het verzet in strijd zou zijn met de redelijkheid;
 - d. het recht zich te verzetten tegen elke misvorming, verminking of andere aantasting van het werk, welke nadeel zou kunnen toebrengen aan de eer of de goede naam van de maker of aan zijn waarde in deze hoedanigheid.
 3. De adviseur heeft als enige het recht van het uitwendige en inwendige van een naar zijn ontwerp verwezenlijkt object foto's of andere afbeeldingen te maken en deze te veeleenvoudigen en openbaar te maken, doch hij behoeft de toestemming van de opdrachtgever voor het openbaar maken van foto's of andere afbeeldingen die het inwendige van het object tonen na ingebruikneming. Aan zijn toestemming kan de opdrachtgever voorwaarden verbinden.
 4. De adviseur geldt in de zin van de Eenvormige Beneluxwet in zake Tekeningen en Modellen als de ontwerper van de tekeningen en modellen die hij in het kader van de opdracht heeft vervaardigd. De adviseur heeft bij uitsluiting het recht deze tekeningen en modellen te deponeren bij het in die Wet bedoelde Bureau.
Het ten aanzien van auteursrechten bepaalde is zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing op de aan zo'n depot te ontleen rechten.
 - a. De adviseur is verplicht om naar zijn mening voor octrooiverlening vatbare vindingen, ontstaan tijdens en door de uitvoering van de opdracht, onverwijld onder de aandacht van de opdrachtgever te brengen.
 - b. Indien een zodanige vinding is ontstaan door uitwisseling van kennis tussen de opdrachtgever en de adviseur, heeft de opdrachtgever het recht op zijn naam en voor zijn rekening octrooi op die vinding aan te vragen. De opdrachtgever stelt de adviseur van zijn besluit daartoe onverwijld in kennis.
De adviseur is desgevraagd verplicht de opdrachtgever bij de behandeling van de aanvraag assistentie te verlenen. De daaruit voor de adviseur voortvloeiende werkzaamheden zullen in onderling overleg worden vergoed.
 - c. Als de opdrachtgever een octrooi als bedoeld in dit lid verkrijgt, verleent hij om niet aan de adviseur een in beginsel niet overdraagbare licentie op die vinding.
Bij concrete toepassing van de licentie zal de adviseur toestemming aan de opdrachtgever vragen, welke toestemming slechts geweigerd kan worden indien de opdrachtgever tegenstrijdige belangen met het bedrijf kan aantonen.
 - d. Indien de opdrachtgever van het in dit lid onder b genoemde recht geen gebruik maakt, heeft de adviseur het recht op zijn naam en voor zijn rekening octrooi voor die vinding aan te vragen. De adviseur stelt de opdrachtgever van zijn besluit daartoe onverwijld in kennis.
 - e. Als de adviseur een octrooi, als bedoeld in het bepaalde sub d, verkrijgt, verleent hij om niet aan de opdrachtgever een in beginsel niet overdraagbare licentie deze vinding in de huidige bedrijfsvoering van de opdrachtgever toe te passen.

Art. 47 DNR 2011 (2005) (De uitvoering van het object)⁴

1. De opdrachtgever is verplicht het object overeenkomstig het advies en de kenbare bedoeling van de adviseur uit te (laten) voeren en wijkt daarvan niet af dan na overleg

4. De rechtspraak op deze bepaling is opgenomen in Deel 7, par. 5.3.

met de adviseur. De opdrachtgever stelt de adviseur in de gelegenheid zich ervan te vergewissen dat de uitvoering van het object geschiedt in overeenstemming met zijn advies en bedoelingen. De opdrachtgever wijkt niet af van het advies en de bedoeling dan na overleg met de adviseur.

2. Indien partijen omtrent de werkzaamheden van de adviseur in verband met het in lid 1 bedoelde overleg niets zijn overeengekomen, is de opdrachtgever in voorkomende gevallen afzonderlijk advieskosten aan de adviseur verschuldigd, die in onderling overleg worden vastgesteld.

Het verschil tussen de tekst van 2011 en die van 2005 is dat in het eerste lid van art. 47 thans van 'bedoeling' wordt gesproken in plaats van 'bedoelingen' alsmede de toevoeging van de slotzin aan lid 1.

Art. 48 DNR 2011 (2005) (Recht van herhaling van het advies)

1. De adviseur heeft het recht zijn advies te herhalen, voor zover redelijke belangen van een eerdere opdrachtgever zich niet daartegen verzetten en niet dan nadat de adviseur met de eerdere opdrachtgever overleg heeft gepleegd.
2. Het is de opdrachtgever niet toegestaan het advies geheel dan wel gedeeltelijk nogmaals te gebruiken zonder de uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de adviseur.
3. In geval van het geheel dan wel gedeeltelijk nogmaals gebruiken van het advies door de opdrachtgever komen partijen in overleg de vergoeding overeen, waarbij rekening wordt gehouden met de aan de adviseur toekomende vergoeding voor de rechten op het advies.

1.4 *De regeling in de SR 1997*

Art. 36-41 SR 1997:

Art. 36 SR 1997 (Auteursrechten van de architect)

1. De architect heeft, met uitsluiting van ieder ander, het recht van verwezenlijking, openbaarmaking en verveelvoudiging van zijn ontwerpen, tekeningen, schetsen, foto's en alle andere afbeeldingen van zijn ontwerp, van maquettes en modellen alsmede van alle andere voorwerpen of informatiedragers, die van zijn ontwerp een afbeelding of voorstelling vormen, of die zijn bedoeld in de Auteurswet 1912 of in de Beneluxwet inzake tekeningen en modellen, zulks ongeacht of deze aan de opdrachtgever of aan derden ter beschikking zijn gesteld.
2. Het is de opdrachtgever niet toegestaan de uitvoering van een ontwerp van de architect te herhalen – evenmin indien het slechts een deel van een ontwerp van de architect betreft – zonder de uitdrukkelijke, schriftelijke toestemming van de architect. Aan zijn toestemming kan de architect voorwaarden verbinden, het betalen van een geldelijke vergoeding daaronder begrepen.

Art. 37 SR 1997 (Auteursrechten bij de uitvoering van het ontwerp)

1. De opdrachtgever is in alle gevallen verplicht het bouwproject overeenkomstig het ontwerp en de bedoelingen van de architect uit te (laten) voeren en wijkt daarvan niet af dan in overleg met de architect.
De opdrachtgever stelt de architect in de gelegenheid zich ervan te vergewissen dat de uitvoering van het bouwproject geschiedt in overeenstemming met zijn ontwerp en bedoelingen.

2. Zijn partijen overeengekomen dat de directie tijdens de uitvoering niet door de architect wordt gevoerd, dan raadpleegt de opdrachtgever de architect omtrent diens bedoelingen in al die gevallen dat bij de uitvoering van het bouwproject wordt geraakt aan de esthetische waarde van het ontwerp.
3. De werkzaamheden van de architect in verband met het in lid 1 bedoelde overleg of de in lid 2 bedoelde raadpleging behoren niet tot de standaardwerkzaamheden voor een bouwproject en indien partijen daaromtrent niet zijn overeengekomen, is de opdrachtgever in voorkomende gevallen afzonderlijk advieskosten aan de architect verschuldigd, die in onderling overleg tussen de opdrachtgever en de architect worden vastgesteld.

Art. 38 SR 1997 (Recht van herhaling van het ontwerp)

De architect heeft het recht zijn ontwerp bij herhaling uit te (laten) voeren, voor zover redelijke belangen van een eerdere opdrachtgever zich niet daartegen verzetten en niet dan nadat de architect met de eerdere opdrachtgever overleg heeft gepleegd, of, indien deze niet voor overleg openstaat, niet dan nadat de architect hem op de hoogte heeft gesteld.

Art. 39 SR 1997 (Wijziging aan het bouwproject)

De architect naar wiens ontwerp een bouwproject tot stand is gekomen heeft het recht zich te verzetten tegen elke wijziging aan dat bouwproject, tenzij deze wijziging van zodanige aard is dat het verzet in strijd zou zijn met de redelijkheid en billijkheid. Ook voor het overige is het bepaalde in artikel 25 van de Auteurswet 1912 van toepassing.

Art. 40 SR 1997 (Recht van naamteken)

De architect heeft het recht een naar zijn ontwerp uitgevoerd bouwproject te voorzien van zijn naam of naamteken, mits daardoor geen afbreuk wordt gedaan aan het uiterlijk of aan het gebruik van het bouwproject.

Art. 41 SR 1997 (Recht van afbeelding)

De architect heeft het recht van het uitwendige en inwendige van een naar zijn ontwerp verwezenlijkt bouwproject foto's of andere afbeeldingen te maken en deze te verveelvoudigen en openbaar te maken, doch hij behoeft de toestemming van de opdrachtgever voor het openbaar maken van foto's of andere afbeeldingen die het inwendige van het bouwproject tonen na de ingebruikneming.

1.5 *De regeling in de RVOI 2001 (1998)*

Art. 17 lid 2-4 en 6-9 RVOI 2001:

2. Het adviesbureau verstrekt derden geen specifiek projectgebonden gegevens en bescheiden en onthoudt zich van publieke uitingen over het project zonder voorafgaande toestemming van de opdrachtgever.
 3. Het is de opdrachtgever niet toegestaan een object, uitgevoerd naar het tot stand gebrachte ontwerp van het adviesbureau – al dan niet ingeval van uitbreiding – geheel of in onderdelen daarvan in herhaling uit te voeren, zonder uitdrukkelijke toestemming van het adviesbureau; het adviesbureau is bevoegd aan het geven van die toestemming voorwaarden te verbinden, waaronder het betalen van een vergoeding aan het adviesbureau.
 4. Het auteursrecht in zake afgegeven documenten, genoemd in lid 1, alsmede dat in zake het ontwerp genoemd in lid 3 blijft berusten bij het adviesbureau.
- (...)

6. Het adviesbureau geldt in de zin van de Eenvormige Beneluxwet in zake Tekeningen en Modellen als de ontwerper van de tekeningen en modellen die het in het kader van de opdracht heeft vervaardigd. Het adviesbureau heeft bij uitsluiting het recht deze tekeningen en modellen te deponeren bij het in die Wet bedoelde Bureau. Het ten aanzien van auteursrechten bepaalde is zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing op de aan zo'n depot te ontleen rechten.

7. Gegevens en bescheiden door of namens de opdrachtgever aan het adviesbureau ter hand gesteld of bekend gemaakt, mogen door het adviesbureau niet aan derden bekend gemaakt worden, behoudens uitdrukkelijke toestemming van de opdrachtgever.

Als zodanige gegevens en bescheiden worden ook beschouwd de van derden afkomstige resultaten van berekeningen, onderzoeken, beproevingen en beschouwingen die geheel door de opdrachtgever bekostigd zijn. Deze verplichting geldt niet voor gegevens en bescheiden, die algemeen bekend of voor het publiek toegankelijk zijn of die bekend worden zonder dat het adviesbureau daarvan een verwijt te maken is.

8. De opdrachtgever zal het adviesbureau niet belemmeren in het aan derden ter beschikking stellen van zijn kennis, tenzij deze kennis bestaat uit bedrijfsgeheimen van de opdrachtgever of onderdeel vormt van een vinding, ten aanzien waarvan een octrooiaanvraag is geschied met inachtneming van het gestelde in lid 9.

9. a. Het adviesbureau is verplicht om, naar zijn mening voor octrooiverlening vatbare vindingen, ontstaan tijdens en door de uitvoering van de opdracht onverwijld onder de aandacht van de opdrachtgever te brengen.

b. Indien een zodanige vinding is ontstaan door uitwisseling van kennis tussen de opdrachtgever en het adviesbureau, heeft de opdrachtgever het recht zijn naam en voor zijn rekening octrooi op die vinding aan te vragen. De opdrachtgever stelt het adviesbureau van zijn besluit daartoe onverwijld in kennis.

Het adviesbureau is desgevraagd verplicht de opdrachtgever bij de behandeling van de aanvraag assistentie te verlenen. De daaruit voor het adviesbureau voortvloeiende werkzaamheden zullen op basis van bestede tijd vergoed worden.

c. Als de opdrachtgever een octrooi als bedoeld in dit lid verkrijgt, verleent hij om niet aan het adviesbureau een in beginsel niet overdraagbare licentie die vinding.

Bij concrete toepassing van de licentie zal het adviesbureau toestemming aan de opdrachtgever vragen, welke toestemming slechts kan worden geweigerd indien de opdrachtgever tegenstrijdige belangen met zijn bedrijf kan aantonen.

d. Indien de opdrachtgever van het in lid 9 b genoemde recht geen gebruik maakt, heeft het adviesbureau het recht op zijn naam en voor zijn rekening octrooi voor die vinding aan te vragen, een en ander met inachtneming van het in lid 7 van dit artikel gestelde.

Het adviesbureau stelt de opdrachtgever van zijn besluit daartoe onverwijld in kennis.

e. Als het adviesbureau een octrooi, als bedoeld in lid 9d, verkrijgt, verleent hij om niet aan de opdrachtgever een in beginsel niet overdraagbare licentie deze vinding in de huidige bedrijfsvoering van de opdrachtgever toe te passen.

In de RVOI 1998 en in de RVOI 1993 (1987) werd deze materie geregeld in art. 17 lid 2, 3 en 5-9:

2. Het is de opdrachtgever niet toegestaan om een object, uitgevoerd naar het tot stand gebrachte ontwerp, de tekeningen en andere werken van het adviesbureau – al dan niet ingeval van uitbreiding – geheel of in onderdelen daarvan in herhaling uit te voeren, zonder uitdrukkelijke toestemming van het adviesbureau; het adviesbureau is bevoegd aan het geven van die toestemming voorwaarden te verbinden, waaronder het betalen van een vergoeding aan het adviesbureau.

3. Het auteursrecht in zake afgegeven stukken, genoemd in lid 1, alsmede dat in zake het ontwerp, de tekeningen en werken genoemd in lid 2, berust bij het adviesbureau.

(...)

5. Het adviesbureau geldt in de zin van de Eenvormige Beneluxwet in zake Tekeningen en Modellen als de ontwerper van de tekeningen en modellen, die het in het kader van de opdracht heeft vervaardigd. Het adviesbureau heeft bij uitsluiting het recht deze tekeningen en modellen te deponeren bij het in die Wet bedoelde Bureau. Het ten aanzien van

auteursrechten bepaalde in lid 4 is zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing op de aan zo'n depot te onlenen rechten.

6. Gegevens en bescheiden door of namens de opdrachtgever aan het adviesbureau ter hand gesteld of bekend gemaakt, mogen door het adviesbureau niet aan derden bekend gemaakt worden, behoudens uitdrukkelijke toestemming van de opdrachtgever.

Als zodanige gegevens en bescheiden worden ook beschouwd de van derden afkomstige resultaten van berekeningen, onderzoeken, beproevingen en beschouwingen die geheel door de opdrachtgever bekostigd zijn. Deze verplichting geldt niet voor gegevens en bescheiden, die algemeen bekend of voor het publiek toegankelijk zijn of die bekend worden zonder dat het adviesbureau daarvan een verwijt te maken is.

7. Het adviesbureau zal geen specifiek projectgebonden gegevens en bescheiden, die aan de opdrachtgever worden afgegeven, aan derden verstrekken zonder uitdrukkelijke toestemming van de opdrachtgever.

8. De opdrachtgever zal het adviesbureau niet belemmeren in het aan derden ter beschikking stellen van zijn kennis, tenzij deze kennis bestaat uit bedrijfsgeheimen van de opdrachtgever of onderdelen vormt van een vinding, ten aanzien waarvan een octrooiaanvraag is geschied met inachtneming van het gestelde in lid 9.

9. a. Het adviesbureau is verplicht om, naar zijn mening voor octrooiverlening vatbare vindingen, ontstaan in en door zijn werkzaamheden aan de opdracht, onverwijld onder de aandacht van de opdrachtgever te brengen.

b. Indien een zodanige vinding is ontstaan door uitwisseling van kennis tussen de opdrachtgever en het adviesbureau, heeft de opdrachtgever het recht op zijn naam en voor zijn rekening octrooi op die vinding aan te vragen. De opdrachtgever stelt het adviesbureau van zijn besluit daartoe onverwijld in kennis.

Het adviesbureau is desgevraagd verplicht de opdrachtgever bij de behandeling van de aanvraag assistentie te verlenen. De daaruit voor het adviesbureau voortvloeiende werkzaamheden zullen op basis van bestede tijd vergoed worden.

c. Als de opdrachtgever een octrooi als bedoeld in dit lid verkrijgt, verleent hij om niet aan het adviesbureau een in beginsel niet overdraagbare licentie op die vinding.

Bij concrete toepassing van de licentie zal het adviesbureau toestemming aan de opdrachtgever vragen, welke toestemming slechts kan worden geweigerd indien de opdrachtgever tegenstrijdige belangen met zijn bedrijf kan aantonen.

d. Indien de opdrachtgever van het in lid 9b genoemde recht geen gebruik maakt, of indien een zodanige vinding niet ontstaan is door uitwisseling van kennis tussen de opdrachtgever en het adviesbureau, heeft het adviesbureau het recht op zijn naam en voor zijn rekening octrooi voor die vinding aan te vragen, een en ander met inachtneming van het in lid 6 van dit artikel gestelde.

Het adviesbureau stelt de opdrachtgever van zijn besluit daartoe onverwijld in kennis.

e. Als het adviesbureau een octrooi, als bedoeld in dit lid, verkrijgt, verleent hij om niet aan de opdrachtgever een in beginsel niet overdraagbare licentie om deze vinding in de huidige bedrijfsvoering van de opdrachtgever toe te passen.